

شماره ثبت ۲۰۰

دوره دوازدهم - سال اول

لایحه همکاری قضائی بین المللی

کمیسیون های ارجاعی

اصلی:	قضائی و حقوقی
فرعی:	-

معاونت قوانین

باسمه تعالی

شماره: ۶۲۶۹۵/۱۰۶۳۸۴

تاریخ: ۱۴۰۳/۷/۱۷

جناب آقای دکتر قالیباف

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه همکاری قضائی بین المللی که بنابه پیشنهاد در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۶/۲۸ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

مسعود پزشکیان

رئیس جمهور

در جهان کنونی، الزامات بین‌المللی نه تنها اقتصاد و سیاست، بلکه عرصه حقوق را نیز در نوردیده و دولتها را ملزم به مقابله مشترک و همساز با پدیده‌های ناخوشایندی مانند جنایات بین‌المللی و جرائم سازمان‌یافته فراملی و همچنین پاسداری از فرهنگ و ارزشهای خود نموده است و کشورها در این خصوص ناگزیرند در جهت گسترش همکاری‌های قضائی بین‌المللی، چهارچوب‌های حقوقی و رویه‌های اجرایی جدید را طراحی کنند. در حوزه امور قضائی، همکاری‌های بین‌المللی قضائی در حال حاضر در محورهای مختلفی از جمله استرداد مجرمان، انتقال محکومان، معاضدت قضائی در امور کیفری و مدنی و استرداد اموال و کمکهای فنی انجام می‌شود که انجام این امور بر مبنای معاهدات چندجانبه بین‌المللی، معاهدات دوجانبه و یا عمل متقابل صورت می‌گیرد و در مواردی که معاهدات دو یا چندجانبه بین‌المللی وجود ندارد یا معاهدات دو یا چندجانبه سکوت، ابهام یا نقص دارد، رفتار متقابل اعم از قضائی، سیاسی یا تقنینی، راهکار انجام همکاری‌های قضائی بین‌المللی است. بر این اساس نظر به این که شایسته‌ترین روش برای انجام رفتار متقابل، داشتن قوانین و مقررات داخلی است که محدوده همکاری‌های قضائی بین‌المللی، شرایط و ترتیبات اجرا و اختیارات و تکالیف نهادهای ذی‌ربط را مشخص نماید، لایحه زیر برای انجام تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

عنوان لایحه : لایحه همکاری قضائی بین المللی

فصل اول- کلیات

ماده ۱- در این قانون، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

- ۱- مرجع همکاری قضائی: تشکیلاتی که بر اساس این قانون در قوه قضائیه ایجاد یا تعیین می‌شود.
- ۲- اموال و عواید ناشی از جرم: هر نوع مال یا منفعت یا امتیازی که به تشخیص مرجع قضائی صالحه به طور مستقیم یا غیرمستقیم از ارتکاب جرم به دست آمده است.
- ۳- دولت درخواست کننده: کشوری که همکاری قضائی بین المللی را درخواست می‌کند.
- ۴- دولت درخواست شونده: کشوری که همکاری قضائی بین المللی از آن درخواست می‌شود.
- ۵- دولت ایران: دولت جمهوری اسلامی ایران.
- ۶- دادگاه بین المللی: دادگاهی که توسط سازمان ملل متحد و یا بر اساس توافق بین دولتها ایجاد شده یا می‌شود.

ماده ۲- در صورتی که بین دولت ایران با دیگر دولتها و سازمان‌های بین المللی، در خصوص انتقال محکومان، استرداد مجرمان و متهمان، تحقیقات مشترک و معاضدت قضائی در امور مدنی، تجاری و کیفری، معاهده‌ای منعقد شده باشد طبق همان معاهده عمل می‌شود و در صورت فقدان یا سکوت معاهده و به شرط عمل متقابل، این قانون حاکم است.

فصل دوم - استرداد مجرمان

مبحث اول - درخواست استرداد دولت درخواست کننده از دولت ایران

الف - شرایط استرداد:

ماده ۳- دولت ایران می‌تواند به درخواست دولت خارجی، افراد غیرایرانی را که در قلمرو دولت ایران حضور دارند، در صورت وجود شرایط زیر به دولت درخواست کننده تسلیم نماید:

- ۱- جرم ارتكابی در قلمرو دولت درخواست کننده به وسیله اتباع آن دولت و یا اتباع دولت دیگر واقع شده باشد.

- ۲- جرم ارتكابی در خارج از قلمرو دولت درخواست کننده به وسیله اتباع آن دولت واقع شده باشد.
- ۳- جرم ارتكابی در خارج از قلمرو دولت درخواست کننده به وسیله فردی غیر از اتباع آن دولت واقع شده باشد، مشروط بر اینکه جرم ارتكابی مضر به مصالح عمومی کشور درخواست کننده باشد یا علیه اتباع آن دولت ارتكاب یافته باشد.

۴- مرجع قضائی دولت درخواست کننده به موجب معاهدات و مقررات بین المللی که دولت ایران آن را پذیرفته یا می پذیرد، صلاحیت رسیدگی به جرم را داشته باشد.

ماده ۴- استرداد با رعایت دیگر مقررات این قانون، در مواردی امکان پذیر است که تمام شرایط زیر وجود داشته باشد:

۱- فرد مورد درخواست در قلمرو دولت ایران حضور داشته باشد.

۲- فرد مورد درخواست به اتهام ارتکاب یکی از جرائم دارای شرایط مقرر در این قانون، در مرجع قضائی صالحه دولت درخواست کننده مورد تعقیب قرار گرفته یا محکوم شده باشد.

۳- رفتار ارتكابی طبق قوانین دولت ایران و دولت درخواست کننده جرم باشد، هر چند در قوانین دو دولت از عناصر یا عناوین مشابه برخوردار نباشد.

۴- بر اساس قانون دولت درخواست کننده حداکثر مجازات قانونی جرم ارتكابی کمتر از یک سال مجازات سالب آزادی نباشد و در مواردی که فرد مورد درخواست مرتکب چند جرم شده باشد، حداکثر مجازات قانونی قابل اعمال جرائم ارتكابی بیش از یک سال مجازات سالب آزادی باشد.

ماده ۵- در مورد محکومان، استرداد در صورتی ممکن است که علاوه بر وجود شرایط ماده (۴) این قانون، مدت محکومیت آنان بیش از چهارماه مجازات سالب آزادی باشد.

ماده ۶- شروع به جرم یا معاونت در ارتكاب جرم مشمول مقررات این قانون است.

ماده ۷- در مورد فرد محکوم بر اساس حکم غیابی، عیناً مطابق با سایر متهمان رفتار خواهد شد.

ماده ۸- در صورت وجود هر یک از موارد زیر، درخواست استرداد دولت خارجی توسط مقام قضائی رد می شود:

۱- هرگاه فرد مورد درخواست تابعیت ایران را داشته باشد.

۲- هرگاه جرم ارتكابی به موجب قانون ایران از جرائم نظامی باشد.

۳- هرگاه رسیدگی به جرم ارتكابی در صلاحیت مراجع قضائی ایران باشد یا در قلمرو دولت ایران ارتكاب یافته و یا اگر در خارج از آن واقع شده مرتکب در ایران مورد تعقیب واقع و یا محکوم شده باشد.

۴- هرگاه طبق قانون ایران یا قانون دولت درخواست کننده، تعقیب یا مجازات مشمول مرور زمان یا عفو شده و یا به جهتی از جهات قانونی، فرد مورد درخواست طبق قانون دولت درخواست کننده قابل تعقیب یا مجازات نباشد.

۵- هرگاه سن فرد مورد درخواست در زمان ارتكاب جرم کمتر از هجده سال باشد.

۶- هرگاه استرداد فرد مورد درخواست با توجه به کهولت سن، وضعیت بیماری وی، بارداری یا دیگر اوضاع و احوال، موجب خطر جدی برای سلامت او شود.

۷- هرگاه جرم ارتكابی از جرائم سیاسی باشد.

۸- در صورت وجود دلایل یا قرائن معتبر دایر بر این که درخواست استرداد با انگیزه‌های سیاسی یا به‌منظور تعقیب، محاکمه و مجازات فرد به دلیل نژاد، جنسیت، ملیت، قومیت و مذهب به‌عمل آمده است.

۹- استرداد طبق مقررات این قانون درخواست نشده باشد.

ماده ۹- چنانچه فرد مورد درخواست، مدعی تحقق شرایط پیش‌بینی شده در ماده (۸) این قانون باشد، مرجع قضائی نسبت به این ادعا قرار پذیرش و یا رد صادر می‌نماید. این قرار مطابق قانون آیین دادرسی کیفری، ظرف ده روز قابل اعتراض است.

ماده ۱۰- هرگاه درخواست استرداد به یکی از دلایل مذکور در بندهای (۱)، (۲)، (۵) و (۶) ماده (۸) این قانون رد شود و مرجع قضائی ایران، صالح به رسیدگی باشد، فرد مورد درخواست طبق قوانین داخلی تعقیب و محاکمه می‌شود. در این صورت مرجع قضائی می‌تواند از دولت درخواست‌کننده، اسناد و مدارک اثبات‌کننده وقوع جرم و انتساب آن به متهم را درخواست کند.

ب - درخواست‌های همزمان

ماده ۱۱- مرجع همکاری‌های قضائی در مواردی که استرداد یک فرد به علت ارتکاب یک جرم یا جرائم متعدد به‌طور هم‌زمان از طرف دو یا چند دولت درخواست شود، دولت دارای اولویت را بر اساس ملاک‌هایی از قبیل وجود توافقتنامه، محل ارتکاب جرم، تابعیت متهم یا محکوم یا بزه‌دیده، شدت و ماهیت جرم، تأثیر جرم بر مصالح عمومی دولت درخواست‌کننده و ترتیب تاریخ دریافت درخواست‌ها، به صلاحدید خود تعیین خواهد کرد.

ماده ۱۲- هرگاه فرد مورد درخواست برای جرم دیگری در ایران تحت تعقیب، محاکمه و یا در حال تحمل مجازات باشد، استرداد با رعایت دیگر شرایط مندرج در این قانون، پس از پایان تعقیب، محاکمه و اجرای مجازات انجام می‌شود. با این حال مرجع همکاری‌های قضائی می‌تواند در مواردی که مرجع صالح دولت درخواست‌کننده تعهد نماید که فرد مورد درخواست را پس از رسیدگی به ایران بازگرداند، به‌طور موقت او را به دولت درخواست‌کننده، مسترد کند. مدت استرداد، زمان بازگشت، چگونگی تضمین حقوق و شیوه اجرای حکم در موارد محکومیت فرد مورد درخواست، بر اساس مقررات این قانون تعیین می‌شود.

پ - تشریفات استرداد

ماده ۱۳- درخواست استرداد که خطاب به مقام قضائی دولت درخواست‌شونده است باید حاوی اطلاعات زیر باشد:

۱- توصیف دقیق جریان پرونده شامل تاریخ، محل وقوع و نوع جرم، ادله انتساب آن و مستندات قانونی مربوط.

۲- تصریح مستندات درخواست و در صورت لزوم، تعهدات دولت درخواست‌کننده.

۳- نام، سن، جنسیت، تابعیت، اسناد هویت، شغل و محل سکونت یا اقامت شخص مورد درخواست و اطلاعات دیگری از قبیل شماره ملی و گذرنامه که می‌تواند به شناسایی هویت و مکان احتمالی وی کمک کند و در صورت امکان توضیح راجع به مشخصات ظاهری شخص، عکس‌ها و برگه انگشت‌نگاری وی.

۴- تبیین فوریت امر، در موارد فوری.

۵- نام و وظایف و مشخصات کامل مقام و مرجع درخواست‌کننده و مهر و امضای آن.

ماده ۱۴- درخواست استرداد که به مثابه نیابت قضائی و خطاب به مقام قضائی دولت درخواست شونده است باید دارای پیوست‌های زیر باشد:

۱- دستور جلب یا هرگونه سند دیگری که دارای چنین اعتباری باشد یا قرار جلب به دادرسی، کیفرخواست، حکم محکومیت حسب مورد و سوابق کیفری در صورت وجود.

۲- هر نوع سند، مدرک و یا توصیفی که به تشخیص هویت، تابعیت و نشانی فرد مورد درخواست کمک نماید.

۳- متن مستندات قانونی کشور درخواست‌کننده در رابطه با جرم ارتكابی، مجازات مقرر، صلاحیت مراجع قضائی آن دولت و مدت مرور زمان جرم ارتكابی و در موارد لزوم مستندات مربوط به عمل متقابل.

۴- اسناد مربوط به احضار قانونی فرد در فرایند دادرسی به ویژه در موارد رسیدگی غیابی.

۵- تعهد دولت درخواست‌کننده به عدم تحویل فرد مستردشده به دولت ثالث.

۶- تعهد دولت درخواست‌کننده به عدم تعقیب، محاکمه و مجازات شخص مورد درخواست به غیر از جرمی که به سبب آن استرداد انجام می‌گیرد.

ماده ۱۵- درخواست استرداد از طریق وزارت امور خارجه به مرجع همکاری قضائی ارسال خواهد شد. در صورتی که مرجع همکاری قضائی آن را از نظر شکلی منطبق با مقررات این قانون تشخیص دهد، پرونده را به دادسرای شهرستانی که فرد مورد درخواست در آن جا اقامت دارد و چنانچه محل اقامت فرد مورد درخواست مشخص نباشد، به دادسرای عمومی و انقلاب تهران، ارجاع خواهد کرد تا نسبت به جلب و بازداشت او اقدام کند.

ماده ۱۶- دادستان ظرف (۲۴) ساعت از زمان دستگیری و پس از احراز هویت فرد درخواست شده، انجام تحقیقات لازم در این ارتباط و اعلام علت بازداشت، تفهیم موضوع اتهام و دلایل آن به وی، قرار بازداشت موقت و در صورت عدم ضرورت، قرار تأمین مناسب دیگر صادر و پرونده را برای رسیدگی به دادگاه کیفری دو ارسال می‌کند. ضوابط اعتراض به قرار تأمین و دیگر مقررات آن مطابق قانون آیین دادرسی کیفری است.

ماده ۱۷- دادگاه کیفری دو در جلسه‌ای خارج از نوبت حداکثر ظرف پانزده روز، موضوع را مورد رسیدگی قرار می‌دهد و پس از استماع دفاعیات فرد مورد درخواست، اظهارات دادستان در مورد دلایل پذیرش استرداد و بررسی ادله استرداد، رأی خود را مبنی بر پذیرش یا رد آن صادر می‌کند. چنانچه فرد بازداشت

شده نسبت به قرار بازداشت موقت یا قرار تأمین منجر به بازداشت اعتراض داشته باشد ابتدا به این اعتراض رسیدگی و رأی مقتضی صادر می‌شود. رأی دادگاه در این خصوص قطعی است. رأی صادر شده راجع به درخواست استرداد به دادستان و فرد مورد درخواست ابلاغ و رونوشتی نیز برای مرجع همکاری قضائی ارسال می‌شود. چنانچه رأی دادگاه بر رد درخواست استرداد باشد، فرد بازداشت شده فوراً آزاد می‌شود؛ مگر اینکه به دلیل دیگری بازداشت بوده باشد.

ماده ۱۸- رأی دادگاه ظرف ده روز پس از ابلاغ، از طرف دادستان و فرد مورد درخواست، قابل اعتراض در دادگاه تجدیدنظر استان است.

ماده ۱۹- دادگاه تجدیدنظر در وقت فوق‌العاده به اعتراض رسیدگی می‌کند. در مواردی که به تشخیص دادگاه حضور دادستان یا فرد مورد درخواست برای ادای توضیحات لازم باشد، با تعیین وقت رسیدگی و حداکثر ظرف پانزده روز به موضوع رسیدگی می‌نماید. رأی دادگاه تجدیدنظر قطعی است و به دادستان و فرد مورد درخواست ابلاغ و رونوشتی نیز برای مرجع همکاری قضائی ارسال و مرجع نتیجه را به وزارت امور خارجه اعلام می‌کند.

ماده ۲۰- هرگاه فرد مورد درخواست، از افراد موضوع بندهای (۶)، (۷) و (۸) ماده (۸) این قانون باشد و در هر مرحله رسیدگی به درخواست استرداد، رضایت دهد که به دولت درخواست‌کننده تسلیم شود، مراتب در پرونده قید و نسبت به استرداد فرد با رعایت سایر شرایط مذکور در این قانون اقدام می‌شود.

ماده ۲۱- فرد مورد درخواست، در تمامی مراحل تعقیب، تحقیق و رسیدگی، از کلیه حقوق مربوط به دادرسی منصفانه پیش‌بینی شده در قوانین و مقررات ایران، از جمله حق اطلاع از اتهام، حق داشتن وکیل و مترجم و معاضدت قضائی برخوردار است.

ماده ۲۲- با قطعی شدن رأی پذیرش درخواست استرداد، دادستان مراتب را جهت انجام استرداد، به طور کتبی به مرجع همکاری قضائی اعلام می‌نماید. این مرجع، موضوع را به دولت درخواست‌کننده اعلام و در خصوص زمان و مکان تحویل فرد مورد درخواست با آن دولت توافق نموده و موضوع را به دادستان نیز منعکس می‌نماید.

ماده ۲۳- هرگاه ظرف پانزده روز از تاریخ اعلام به دولت درخواست‌کننده، اقدامی جهت تحویل گرفتن فرد مورد درخواست به عمل نیاید، دادستان می‌تواند با صدور قرار مناسب که منتهی به بازداشت نشود، فرد مورد درخواست را آزاد نماید. در هر حال، فرد مورد درخواست پس از گذشت سی روز از تاریخ اعلام و عدم اقدام دولت درخواست‌کننده، آزاد و از تضمینات وی رفع اثر می‌شود و مرجع همکاری قضائی می‌تواند درخواست استرداد مجدد او را به جهاتی که پیش از آن درخواست شده است، نپذیرد.

ماده ۲۴- در هر مرحله از رسیدگی که دولت درخواست‌کننده انصراف خود را از پیگیری درخواست استرداد اعلام نماید، رسیدگی و اقدامات اجرائی متوقف و فرد مورد درخواست فوراً آزاد و از تضمینات وی رفع اثر و پرونده بایگانی می‌شود.

ماده ۲۵- در موارد فوری، به درخواست مستقیم مرجع قضائی صالح دولت درخواست کننده و مشروط به این که ضمن درخواست قید شده باشد که اوراق استرداد حداکثر ظرف ده روز ارسال خواهد شد، مرجع همکاری قضائی می تواند چنانچه شرایط یا فوریت امر اقتضا نماید، درخواست را برای دادستان شهرستان ارسال تا فرد مورد درخواست را به طور موقت بازداشت نماید. درخواست استرداد و ارسال اوراق باید طبق شرایط مذکور در مواد (۱۳) و (۱۴) این قانون به عمل آید. درخواست های ردیابی، شناسایی و دستگیری (اعلان قرمز) که از طریق پلیس بین الملل فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران دریافت می شود، از موارد درخواست فوری دولت خارجی محسوب می شود.

ماده ۲۶- چنانچه ظرف ده روز از تاریخ بازداشت فرد مورد درخواست، اوراق استرداد دریافت نشود، وی به دستور دادستان و با تأمین مناسب که منتهی به بازداشت فرد مورد درخواست نشود، آزاد خواهد شد و چنانچه اوراق مزبور بعداً دریافت شود، مطابق مقررات این قانون اقدام می شود.

ماده ۲۷- در تمام مواردی که دادستان اقدام به بازداشت فرد مورد درخواست می نماید، باید موضوع بازداشت و آزادی فرد را فوراً به مرجع همکاری قضائی اطلاع دهد. مرجع همکاری قضائی مراتب را به اطلاع وزارت امور خارجه می رساند.

ماده ۲۸- مراتب بازداشت یا آزادی فرد مورد درخواست و پذیرش یا رد درخواست استرداد، به صورت فوری و حسب مورد از طریق مرجع همکاری قضائی به مرجع قضائی صالح دولت درخواست کننده اعلام می شود.

ماده ۲۹- شخص مستردشده مطابق این قانون، بدون موافقت ایران نباید در رابطه با جرمی غیر از جرم موجب استرداد که پیش از تحویل مرتکب شده است بازداشت، تعقیب، محاکمه یا مجازات شود. در صورت درخواست دولت درخواست کننده در موارد فوق، رسیدگی به درخواست در دادگاهی که نسبت به اصل درخواست استرداد اظهارنظر نموده است، به عمل می آید. در این مورد رأی دادگاه مبنی بر پذیرش یا رد قطعی است.

تبصره - استرداد فرد مستردشده به دولت ثالث در هر حال منوط به موافقت دولت ایران است.

ماده ۳۰- در صورتی که شخص مستردشده پس از اتمام رسیدگی یا اجرای محکومیت، قلمرو دولت درخواست کننده را داوطلبانه ظرف سی روز متوالی ترک نکرده یا پس از ترک آن دولت داوطلبانه به آنجا بازگشته باشد، نیازی به موافقت موضوع ماده قبل نیست.

ماده ۳۱- هرگاه مرجع قضائی رسیدگی کننده به درخواست استرداد به موجب تقاضای دولت درخواست کننده و بر اساس دلایل و قرائن کافی تشخیص دهد که دارایی و اسناد در تصرف فرد بازداشت شده از وسایل ارتکاب، ادله اثبات یا عواید ناشی از جرم مورد درخواست استرداد است، می تواند اموال مزبور را به منظور تحویل به دولت درخواست کننده توقیف و مراتب را به دولت درخواست کننده استرداد اعلام کند. در صورتی که ظرف سه ماه طبق مقررات مربوط به معاضدت قضائی نسبت به درخواست تحویل

اموال اقدام نشود، مطابق قوانین ایران اتخاذ تصمیم خواهد شد. مهلت مذکور به تقاضای دولت مربوط برای سه ماه دیگر قابل تمدید است.

ماده ۳۲- در مواردی که اموال، دارایی، وسایل ارتکاب جرم و عواید ناشی از جرم در ماده (۳۱) این قانون طبق قوانین و مقررات ایران حسب مورد مشمول توقیف، ضبط یا مصادره بوده و یا مدارک و اسنادی است که به عنوان ادله اثبات در محاکم قابل استناد باشند، مرجع قضائی می تواند نسبت به تحویل موقت آنها پس از تضمین دولت درخواست کننده دایر بر بازگرداندن موارد مذکور در یک مهلت مقرر اقدام نماید.

ماده ۳۳- هرگونه ادعا و حقوق احتمالی متعلق به اشخاص ثالث در اموال توقیف شده، طبق قوانین و مقررات داخلی ایران رسیدگی و نسبت به آن اتخاذ تصمیم می شود.

ماده ۳۴- عدم پذیرش یا عدم امکان اجرای درخواست استرداد، مانع از انجام معاضدت قضائی متقابل نیست.

ماده ۳۵- هزینه های ناشی از استرداد و تحویل اموال و اسناد برعهده دولت درخواست کننده خواهد بود.

ماده ۳۶- در خصوص هزینه های موضوع ماده قبل و هزینه های نامتعارف، طرفین می توانند به ترتیب دیگری توافق نمایند.

مبحث دوم - درخواست استرداد از دولت خارجی

ماده ۳۷- در هر یک از مراحل تحقیق، رسیدگی یا اجرای حکم و در صورت وجود دلایل کافی دال بر ارتکاب جرم و انتساب آن به متهم یا صدور حکم محکومیت وی، مقام قضائی صالح ایران می تواند با رعایت مواد (۱۳) و (۱۴) این قانون، استرداد وی را از طریق مرجع همکاری قضائی از دولت خارجی درخواست نماید.

ماده ۳۸- مرجع همکاری قضائی، درخواست و پیوست های آن را پس از بررسی، تکمیل و ترجمه، از طریق وزارت امور خارجه به دولت درخواست شونده ارسال می کند و همچنین در مواردی که پیگیری موضوع در حیطه وظایف قانونی پلیس بین الملل باشد یک نسخه از آن را جهت پیگیری در اختیار پلیس بین الملل فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران قرار می دهد.

ماده ۳۹- در مواردی که فوریت امر اقتضا نماید، مرجع همکاری قضائی می تواند درخواست را مستقیماً به دولت درخواست شونده ارسال نماید و بلافاصله نسخه ای از آن را جهت هماهنگی و پیگیری در اختیار وزارت امور خارجه قرار دهد.

ماده ۴۰- مرجع قضائی در صورت اقتضا و پس از صدور دستور جلب متهم یا محکوم، می تواند ردیابی، شناسایی و دستگیری وی را از طریق پلیس بین الملل فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران طبق ضوابط مربوط درخواست کند.

ماده ۴۱- در مواردی که پذیرش درخواست استرداد از سوی دولت درخواست شونده و در چهارچوب تعهدات بین المللی آن دولت منوط به ارائه تضمینی مانند عدم تعیین یا اجرای مجازات خاص در قالب

تبدیل مجازات به مجازات متناسب همان درجه یا یک درجه پایین‌تر یا تصریح به حق تجدیدنظرخواهی باشد، مرجع همکاری قضائی پس از اخذ نظر مرجع قضائی صالح می‌تواند با ملاحظه اوضاع و احوال دادرسی از جمله حقوق شاکی و جنبه عمومی جرم پس از اعلام مراتب به مرجع قضائی رسیدگی کننده نسبت به ارائه تضمین لازم جهت استرداد فرد مورد درخواست اقدام کند.

ماده ۴۲- ارائه تضمین مذکور در ماده (۴۱) این قانون، در مورد جرائم مستوجب حد پس از اذن ولی فقیه یا مقام مأذون از جانب ایشان و در مورد جرائم موجب قصاص در صورتی است که قصاص به هر علتی منتفی شود.

ماده ۴۳- در مواردی که مجازات قانونی، قصاص نفس یا عضو باشد و ذی‌حق اعم از مجنی علیه یا ولی دم به‌منظور استرداد متهم یا محکوم، از قصاص اعلام گذشت کند، مرتکب حسب مورد به مجازات قانونی مقرر برای جنبه عمومی جرم محکوم می‌شود.

ماده ۴۴- در خصوص جرائم موضوع مواد (۴۲) و (۴۳) این قانون، چنانچه حکم محکومیت قطعی صادر شده باشد، مرجع قضائی صادرکننده رأی قطعی، بنا به درخواست دادستان نسبت به تبدیل مجازات تعیین شده اقدام می‌کند.

ماده ۴۵- در صورتی که به هر علت دستگیری یا استرداد فرد منتفی شود، مرجع قضائی درخواست‌کننده مکلف است مراتب را به مرجع همکاری قضائی و پلیس بین‌الملل فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران اعلام کند.

ماده ۴۶- مرجع قضائی صرفاً می‌تواند فرد مستردشده را در مورد جرمی که به‌موجب آن مستردشده یا جرائم مرتبط با آن تعقیب، محاکمه یا مجازات کند. تعقیب، محاکمه، مجازات یا استرداد فرد مستردشده به دولت ثالث به‌علت ارتکاب جرم قبل از استرداد جز در موارد زیر ممنوع است:

۱- با اخذ موافقت دولت درخواست‌شونده.

۲- فرد مستردشده پس از انجام استرداد، قلمرو ایران را ترک کرده و سپس داوطلبانه بازگشته باشد.

۳- فرد مستردشده به فاصله سی روز پس از آزادی نهائی، قلمرو ایران را ترک نکرده باشد. مدتی که طی آن فرد به علتی خارج از اراده خود، نتواند قلمرو ایران را ترک نماید، به تشخیص مرجع قضائی جزو این مدت محسوب نخواهد شد.

ماده ۴۷- هزینه‌های استرداد جزو هزینه‌های دادرسی محسوب و پرداخت آن بر عهده شاکی است؛ مگر در مواردی که شاکی توان پرداخت آن را نداشته باشد که در این صورت، به تشخیص مرجع قضائی رسیدگی‌کننده، از محل اعتبارات مصوب قوه قضائیه پرداخت می‌شود.

مبحث سوم - انتقال فرد موضوع استرداد از قلمرو ایران

ماده ۴۸- هرگاه دولتی قصد داشته باشد فردی را که از دولت دیگر استرداد کرده است، از قلمرو ایران انتقال دهد، باید درخواست انتقال را که حاوی اطلاعات جامع مرتبط باشد به مرجع همکاری قضائی ارائه کند تا

پس از موافقت این مرجع، انتقال انجام گیرد. مراجع صلاحیت‌دار طرفین، در هر مورد نحوه انتقال، مسیر و شرایط دیگر را هماهنگ می‌کنند.

ماده ۴۹- در صورتی که وسیله نقلیه انتقال‌دهنده، در قلمرو ایران توقف داشته یا فرود آید، به دستور دادستان محل، فرد بازداشت می‌شود. هرگاه انتقال فرد در یک دوره متعارف که از یک ماه تجاوز نکند، انجام نشود، دادستان می‌تواند دستور آزادی فرد و انتقال وی به دولت مبدأ را صادر کند.

ماده ۵۰- در مواردی که دولت انتقال‌دهنده از حمل و نقل هوایی استفاده کند و هیچ‌گونه فرودی در قلمرو ایران پیش‌بینی نشده باشد، نیازی به دریافت مجوز نخواهد بود. هرگاه هواپیمای انتقال‌دهنده، فرود اضطراری در ایران داشته باشد و فرد موضوع انتقال مجبور به توقف بیش از ۱۲ ساعت در قلمرو ایران گردد، دادستان محل می‌تواند تا زمان صدور مجوز و ادامه انتقال، فرد مزبور را تحت‌نظر یا در بازداشت نگه دارد.

ماده ۵۱- هرگاه فرد موضوع انتقال، تبعه ایران باشد اجازه انتقال از طریق قلمرو ایران داده نمی‌شود.

ماده ۵۲- چنانچه فرد مورد انتقال ایرانی نباشد اما به جهت ارتکاب جرم در ایران مورد تعقیب قرار گرفته و یا محکوم شده باشد، اجازه انتقال وی از طریق قلمرو ایران داده نمی‌شود. در صورتی که دولت درخواست‌کننده تضمیناتی ارائه دهد که پس از تعقیب، محاکمه و یا اجرای مجازات بدون هیچ‌گونه قید و شرطی، فرد مورد انتقال را تحویل خواهد داد یا با تعویق انتقال فرد تا زمان نهایی‌شدن تعقیب و محاکمه وی در قلمرو ایران موافقت نماید، اجازه انتقال صادر خواهد شد.

مبحث چهارم - تعقیب و محاکمه در صورت امتناع دولت خارجی از استرداد فرد درخواست‌شده به ایران

ماده ۵۳- در مواردی که به هر دلیلی متهم به ارتکاب جرمی، به ایران مسترد نشود، مقامات قضائی صلاحیت‌دار می‌توانند تعقیب و محاکمه وی را از دولت خارجی درخواست کنند. در صورت پذیرش درخواست توسط مقامات صلاحیت‌دار دولت خارجی، تعقیب و محاکمه متهم موقوف می‌شود. مرجع همکاری نتیجه رسیدگی را از مرجع صلاحیت‌دار خارجی استعلام می‌کند.

ماده ۵۴- در مواردی که فردی به‌موجب قانون دولت خارجی متهم به ارتکاب جرمی باشد و در قلمرو ایران یافت شود، چنانچه جرم ارتكابی در صلاحیت مراجع قضائی داخلی نباشد، با تقاضای دولت درخواست‌کننده، تحت تعقیب و محاکمه به‌موجب قوانین ایران قرار خواهد گرفت. تعقیب و محاکمه مطابق قوانین ایران در صورتی انجام خواهد شد که رفتار ارتكابی به‌موجب قوانین ایران نیز جرم باشد.

ماده ۵۵- چنانچه موضوع درخواست ماده (۵۴) این قانون، از مواردی باشد که مراجع قضائی ایران صالح به رسیدگی به آن هستند، مرجع همکاری قضائی مکلف است بلافاصله مدارک، اسناد و دلایل دریافت‌شده را به مراجع ذی‌صلاح قضائی جهت تعقیب و محاکمه ارسال کند.

فصل سوم - معاضدت قضائی در امور کیفری

مبحث اول - قلمرو معاضدت

ماده ۵۶ - قلمرو معاضدت قضائی در امور کیفری به شرح زیر است:

- ۱- تحقیق از طرفین، مظنونان، متهمان، شهود، مطلعان، زیان‌دیدگان، کارشناسان و سایر افرادی که در دادرسی دخالت دارند.
- ۲- تحصیل، جمع‌آوری و ارائه دلایل اثبات جرم اعم از اطلاعات، اسناد و اشیا.
- ۳- شناسایی، رهگیری، بازرسی، توقیف، ضبط، امحا، مصادره، نگهداری، نظارت بر حمل و یا تحویل اموال یا اشیاء مرتبط با ارتکاب جرم و عواید ناشی از آن و یا اعمال محدودیت‌های دیگر نسبت به نقل و انتقال آنها.
- ۴- اداره، تعیین تکلیف و استرداد اموال ضبط و یا مصادره شده بر اساس توافق دولت درخواست‌کننده و درخواست‌شونده.
- ۵- معاینه محل و تحقیقات محلی.
- ۶- تعیین هویت و مکان اشخاص یا اشیا.
- ۷- ارائه اطلاعات در مورد سوابق کیفری اشخاص.
- ۸- شناسایی و اجرای تصمیمات قضائی صادرشده در مورد جبران خسارات ناشی از جرم در امور کیفری.
- ۹- ابلاغ اوراق قضائی.
- ۱۰- بررسی و ارزیابی کارشناسی و آزمایشگاهی.
- ۱۱- تسهیل حضور مقام قضائی، انتظامی یا ضابط دادگستری در کشور خارجی یا بالعکس.
- ۱۲- تسهیل حضور داوطلبانه اشخاص مرتبط در کشور خارجی و بالعکس.
- ۱۳- انتقال موقت اشخاص بازداشت‌شده به منظور ادای شهادت و کمک به تحقیقات.
- ۱۴- وصول جزای نقدی.
- ۱۵- هرگونه معاضدت قضائی دیگر که با قوانین ایران مغایرت نداشته باشد.

مبحث دوم - درخواست معاضدت دولت خارجی از ایران

الف - شرایط و موانع معاضدت

ماده ۵۷ - در موارد زیر درخواست معاضدت قضائی توسط مقام قضائی اجراکننده رد می‌شود:

- ۱- رفتار ارتكابی طبق قوانین ایران جرم نباشد و ایران نیز برای جرم‌انگاری آن تعهدی نداشته باشد.
- ۲- وجود دلایل یا قرائن کافی دایر بر این که درخواست مربوط به تعقیب یا مجازات جرم سیاسی است.
- ۳- وجود دلایل یا قرائن معتبر دایر بر این که درخواست معاضدت با انگیزه‌های سیاسی یا به منظور تعقیب، محاکمه یا مجازات فرد به دلیل نژاد، جنسیت، ملیت، قومیت و یا مذهب به عمل آمده است، یا این که پذیرش درخواست ممکن است باعث لطمه وارد آمدن به موقعیت فرد، بر اساس هر یک از دلایل مذکور گردد.

۴- جرم ارتكابی به موجب قانون ایران ماهیت نظامی داشته باشد.

۵- طبق قانون ایران یا قانون دولت درخواست کننده تعقیب یا مجازات مشمول عفو یا مرور زمان شده باشد و یا به جهتی از جهات قانونی، فرد مورد درخواست طبق قانون دولت درخواست کننده قابل تعقیب یا مجازات نباشد.

۶- جرم ارتكابی در صلاحیت مراجع قضائی ایران باشد.

۷- معاضدت طبق مقررات این قانون درخواست نشده باشد.

ماده ۵۸- در صورتی که هر ذی نفعی مدعی وجود یکی از موانع معاضدت باشد، مرجع قضائی ذی صلاح نسبت به این ادعا رسیدگی و حسب مورد قرار قبولی یا رد درخواست معاضدت صادر می کند. این قرار مطابق مقررات قانون آیین دادرسی کیفری قابل اعتراض است. در صورت صدور قرار رد درخواست معاضدت و قطعیت آن، مراتب از طریق مرجع همکاری قضائی به مرجع صالح دولت درخواست کننده اعلام می گردد.

ماده ۵۹- درخواست معاضدت، در صورت تعهد دولت درخواست کننده بر حفظ اطلاعات واصل شده به صورت محرمانه، صرفاً به دلیل محرمانه بودن مسائل مربوط به بانکها و مؤسسات مالی مشابه رد نخواهد شد.

ماده ۶۰- در مواردی که اجرای درخواست معاضدت، موجب اختلال در تحقیقات یا رسیدگی قضائی یا اجرای حکم در ایران شود، با تصمیم مقام قضائی اجرا کننده، درخواست معاضدت رد شده یا به تعویق می افتد. این تصمیم در اسرع وقت به مرجع صالح دولت درخواست کننده منعکس می شود.

ماده ۶۱- مرجع همکاری های قضائی مطابق شرایطی که ضروری تشخیص می دهد، به منظور تعیین امکان انجام معاضدت، با مرجع صالح کشور درخواست کننده مشورت می کند.

ب - ترتیبات درخواست معاضدت از ایران

ماده ۶۲- درخواست معاضدت باید دربردارنده اطلاعات زیر باشد:

۱- نام و وظایف و مشخصات کامل مقام و مرجع درخواست کننده که مطابق قوانین آن دولت دارای صلاحیت می باشد و مهر و امضای آن.

۲- موضوع و ماهیت تحقیق، تعقیب یا محاکمه مورد درخواست.

۳- توصیف دقیق رفتار ارتكابی، تاریخ، محل وقوع و نوع جرم، ادله انتساب آن و مستند قانونی مربوط، غیر از مواردی که ابلاغ اوراق قضائی مورد درخواست باشد.

۴- تصریح مستندات درخواست و در صورت لزوم تعهدات دولت درخواست کننده.

۵- هدف درخواست و توصیف مختصر معاضدت مورد درخواست.

۶- نام و نشانی شخص مورد درخواست در صورت ضرورت و یا هر نوع سند، مدرک یا توصیفی که به تشخیص هویت، تابعیت و نشانی وی کمک کند.

ماده ۶۳- در صورت لزوم و حسب مورد، درخواست‌های معاضدت باید در بردارنده اطلاعات زیر باشند:

- ۱- اعلام فوریت و یا مهلت برای پذیرش و انجام درخواست.
 - ۲- جزئیات مربوط به رویه قضائی یا شرایطی که کشور درخواست‌کننده خواستار رعایت آن است مانند اعلام محرمانه نگه‌داشتن موضوع، با ذکر دلایل.
 - ۳- شرحی درباره موضوع تحقیق، چگونگی انجام آن از طرفین، مظنونان، متهمان، شاهدان، مطلعان، زیان‌دیدگان، کارشناسان و سایر افراد مورد درخواست و شرایط انجام آن مانند اتیان سوگند.
 - ۴- شرحی درباره سوابق کیفری و دلایل اثبات جرم اعم از اطلاعات، اسناد و اشیاء و محتوای آنها و بیان دلایل و قرائن و امارات وجود این دلایل در قلمرو ایران.
 - ۵- شرحی در مورد اشخاص دریافت‌کننده و نگه‌دارنده اسناد و مدارک، مکان نگهداری، امکان انجام هرگونه آزمایش بر روی آنها و نوع آن و تاریخ بازگرداندن آنها.
 - ۶- شرحی در مورد اشخاص مسئول تحویل و نگهداری افراد بازداشت‌شده که برای ادای شهادت و انجام تحقیقات قضائی منتقل می‌شوند، مکان نگهداری و تاریخ بازگرداندن آنان.
 - ۷- شرحی درباره اموال یا اشیای مرتبط با ارتکاب جرم و عواید ناشی از آن مانند محل آن و دلایل و قرائن و اماراتی که نشان‌دهنده تحصیل وجوه یا اموال مورد درخواست، از ارتکاب جرم موردنظر هستند.
 - ۸- گواهی قطعیت رأی یا تصمیم مرجع قضائی دولت درخواست‌کننده مبنی بر ضبط یا مصادره اموال یا اشیاء مرتبط با ارتکاب جرم و عواید ناشی از آن.
 - ۹- گواهی قطعیت رأی یا تصمیم مرجع قضائی دولت درخواست‌کننده در مورد دریافت جزای نقدی یا جبران خسارت و عدم امکان اجرای تمام یا قسمتی از آن در دولت درخواست‌کننده.
- ماده ۶۴-** در مواردی که موضوع درخواست معاضدت ابلاغ اوراق قضائی است، این اوراق باید دارای اطلاعات زیر باشد:

- ۱- مشخصات، امضا و مهر مرجع صادرکننده اوراق که مطابق قوانین آن دولت دارای صلاحیت می‌باشد.
 - ۲- مشخصات، تابعیت و نشانی شخص متقاضی ابلاغ و در صورت لزوم نماینده قانونی وی.
 - ۳- مشخصات، تابعیت، شغل و نشانی شخص ابلاغ‌شونده و در صورت لزوم نماینده قانونی وی.
- ماده ۶۵-** صرف عدم رعایت مفاد مواد (۶۲) تا (۶۴) این قانون، موجب رد درخواست نیست و هرگاه مرجع قضائی صالح در ایران تشخیص دهد که اطلاعات مندرج در درخواست برای اجرای آن کفایت نمی‌کند، می‌تواند ارسال جزئیات بیشتر را خواستار شود.

پ - اجرای درخواست معاضدت توسط مرجع قضائی صالح ایران

ماده ۶۶- درخواست معاضدت باید توسط مرجع قضائی صالح مطابق قوانین و مقررات ایران اجرا شود. مرجع قضائی ذیصلاح تا حدودی که مغایر قانون نباشد و در صورت امکان بر اساس آیین یا قاعده خاص مورد تقاضا اقدام می‌کند.

ماده ۶۷- مرجع قضائی اجراکننده درخواست معاضدت در مواردی که برخلاف مصالح حاکمیت ایران نباشد، می‌تواند اجازه دهد به‌منظور تسهیل امر معاضدت، حسب مورد فردی که رسیدگی‌های دولت درخواست‌کننده به وی مربوط است یا نماینده قانونی وی یا نماینده مرجع صلاحیت‌دار دولت درخواست‌کننده در مراحل اجرای معاضدت به‌صورت حضوری یا از طریق سامانه‌های ارتباطی حضور داشته باشد و در صورت لزوم پرسشها و توضیحات خود را از طریق مقام قضائی اجراکننده مطرح کند.

ماده ۶۸- هرگاه مرجع قضائی صالح نسبت به توقیف، ضبط، مصادره، امحا و یا نگهداری اموال یا اشیا اقدام کند، به اعتراض شخص ذی‌نفع طبق قوانین و مقررات داخلی رسیدگی می‌شود.

ماده ۶۹- در صورتی که در جریان تحقیقات یا دادرسی در قلمرو دولت درخواست‌کننده نیاز به حضور شاهد، مطلع یا کارشناس مقیم در قلمرو ایران باشد، مرجع قضائی صالح در صورتی با آن موافقت می‌نماید که مرجع قضائی صلاحیت‌دار دولت درخواست‌کننده دعوت‌نامه‌ای را برای آن اشخاص ارسال نماید و این اشخاص رضایت کتبی خود را برای حضور در آن دولت اعلام کنند. دعوت‌نامه نباید متضمن هیچ ضمانت اجرائی برای عدم حضور مخاطب باشد.

ماده ۷۰- هرگاه مرجع قضائی دولت درخواست‌کننده حضور فرد بازداشت شده یا زندانی در ایران را به‌منظور ارائه گواهی و یا هر نوع همکاری در تحقیقات و دادرسی درخواست کند، در صورت وجود شرایط زیر مرجع قضائی صالح پس از اطلاع به مرجع بازداشت‌کننده با انتقال وی موافقت می‌کند:

۱- ارائه دلایل کافی در مورد مؤثر بودن حضور فرد.

۲- امکان انتقال فرد طبق قوانین و مقررات ایران.

۳- رضایت کتبی فرد بازداشت شده یا زندانی.

ماده ۷۱- مدت حضور فرد منتقل شده در کشور درخواست‌کننده، جزو مدت محکومیت محاسبه می‌گردد و چنانچه محکومیت وی به پایان برسد یا به هر دلیل دیگر آزاد گردد، مراتب جهت آزادی وی باید به آن دولت اعلام شود. ادامه حضور در کشور منوط به رضایت فرد است.

ماده ۷۲- پذیرش درخواست‌های موضوع مواد (۶۹) و (۷۰) این قانون، در صورتی امکان‌پذیر است که دولت درخواست‌کننده تعهد به رعایت موارد زیر نماید:

۱- عدم انتقال وی به دولت دیگر.

۲- عدم تعقیب، توقیف، محاکمه یا مجازات شاهد، مطلع، کارشناس یا فرد منتقل شده، در دولت درخواست‌کننده برای اتهامات و محکومیت‌های قبل از عزیمت.

- ۳- طرف دعوی حقوقی قرار نگرفتن شاهد، مطلع، کارشناس یا فرد منتقل شده در امور حقوقی مربوط به پیش از انتقال از ایران.
- ۴- عدم الزام شاهد، مطلع، کارشناس یا فرد منتقل شده به مداخله در هر امر قضائی غیر از موضوع مورد درخواست.
- ۵- بازگرداندن فرد منتقل شده، بر اساس ترتیبات مورد توافق و عدم ایجاد مانع برای بازگشت شاهد، مطلع یا کارشناس.
- ۶- نگهداری فرد منتقل شده در بازداشت و آزاد نکردن وی بدون مجوز مقام قضائی صالح در ایران.
- ۷- آزاد کردن فوری فرد منتقل شده در صورت اعلام مرجع قضائی صالح ایران.
- ۸- تأمین امنیت شاهد، کارشناس یا فرد منتقل شده.
- ۹- هر تعهد دیگری که مرجع قضائی صالح در ایران، به منظور تأمین حقوق شاهد، مطلع، کارشناس یا فرد منتقل شده و یا تسهیل انتقال یا بازگشت وی لازم بداند.
- ۱۰- امکان خودداری مطلع، شاهد، کارشناس یا فرد منتقل شده از ارائه اطلاعات یا اظهارنظر کارشناسی در صورتی که چنین حق یا تکلیفی در قوانین دولت ایران یا دولت درخواست کننده وجود داشته باشد.
- ماده ۷۳-** هرگاه فرد مورد درخواست برای ترک کشور درخواست کننده آزاد باشد و پس از اطلاع به وی مبنی بر عدم نیاز به حضور ظرف سی روز متوالی قلمرو آن کشور را ترک نکند یا پس از ترک آن کشور داوطلبانه به آنجا بازگردد، مشمول ماده (۷۲) این قانون، نخواهد شد، مگر آنکه طبق قانون آن دولت مدت زمان بیشتری پیش‌بینی شده باشد یا فرد آزاد شده به دلایل خارج از اراده یا قوه قهریه نتواند آن کشور را ترک کند که در صورت اخیر مدت مزبور جزو مهلت سی روز محسوب نخواهد شد.
- ماده ۷۴-** هزینه‌های زیر جهت اجرای معاضدت بر عهده کشور درخواست کننده است، مگر آنکه مقامات صلاحیت‌دار دولت درخواست کننده و اجراکننده معاضدت به نحو دیگری توافق کنند:
- ۱- هزینه‌های مربوط به انتقال از قلمرو ایران به دولت درخواست کننده.
- ۲- هزینه‌های قابل پرداخت یا درآمدهایی که شاهد، مطلع، کارشناس یا فرد منتقل شده جهت انجام موضوع معاضدت، در طول مدت سفر از آن محروم شده است.
- ۳- هزینه‌های مرتبط با انتقال مأموران و ضابطان دادگستری.
- ماده ۷۵-** هرگاه ضمن اجرای درخواست معلوم شود که به هزینه‌های فوق‌العاده برای اجرای درخواست نیاز است یا آنکه درخواست مذکور متضمن یکی از معاضدت‌های مندرج در بند (۳) ماده (۵۶) این قانون باشد، مرجع همکاری قضائی موظف است قیود و شرایط اجرای درخواست معاضدت را به دولت درخواست کننده اعلام کند.

ماده ۷۶- تمامی هزینه‌های موضوع ماده (۷۴) این قانون در حساب تمرکز ویژه سپرده دادگستری جمهوری اسلامی ایران نزد خزانه واریز و طبق قوانین و مقررات به اشخاص ذی‌نفع پرداخت می‌شود.

مبحث سوم - درخواست معاضدت ایران از دولت خارجی

ماده ۷۷- مرجع صالح قضائی در ایران می‌تواند هر یک از موارد مندرج در ماده (۵۶) این قانون را از طریق مرجع همکاری قضائی درخواست کند.

ماده ۷۸- در مواردی که انتقال فرد زندانی جهت همکاری در انجام تحقیقات و رسیدگی توسط مرجع قضائی صالح درخواست شده است، مرجع همکاری قضائی در چهارچوب ترتیبات مورد توافق نسبت به موارد زیر اقدام می‌کند:

۱- پی‌گیری لازم جهت انتقال فرد به ایران و بازگرداندن وی.

۲- تعیین مدت زمان بازداشت فرد در ایران با توجه به اعلام مرجع قضائی درخواست‌کننده.

۳- اعلام رعایت حقوق مربوط به فرد زندانی.

ماده ۷۹- شاهد، مطلع، کارشناس یا هر فرد دیگری که جهت معاضدت قضائی در قلمرو ایران حضور می‌یابد مشمول حقوق مندرج در ماده (۷۲) این قانون می‌شود.

ماده ۸۰- هزینه‌های درخواست معاضدت از دولت خارجی تابع مقررات ماده (۴۷) این قانون است.

مبحث چهارم - انتقال فرد زندانی از قلمرو ایران

ماده ۸۱- انتقال فرد زندانی موضوع معاضدت قضائی از یک دولت خارجی به دولت دیگری از طریق قلمرو ایران تابع مقررات موضوع مواد (۴۸) تا (۵۲) این قانون می‌باشد.

فصل چهارم - انتقال محکومان به مجازات سالب یا هر نوع محدودکننده آزادی

مبحث اول - شرایط انتقال

ماده ۸۲- انتقال محکومان به‌منظور گذراندن بقیه مدت محکومیت در دولت اجراکننده صورت می‌گیرد. انتقال با درخواست محکوم، نماینده قانونی یا هر ذی‌نفع دیگری، مراجع قضائی صالح در ایران یا دولت خارجی با رعایت مقررات این قانون انجام می‌شود.

ماده ۸۳- شرایط انتقال محکوم به شرح زیر است:

۱- محکوم حسب مورد تابعیت یا اقامت دایم ایران یا دولت درخواست‌کننده را داشته باشد.

۲- موضوع محکومیت طبق قوانین هر دو دولت صادرکننده و اجراکننده حکم جرم بوده و مستوجب مجازات سالب یا محدودکننده آزادی باشد.

۳- حکم محکومیت طبق قانون دولت صادرکننده، قطعی و لازم‌الاجرا باشد.

۴- محکوم یا نماینده قانونی وی رضایت یا درخواست خود را برای انتقال اعلام کرده باشد؛ هرگاه محکوم با توجه به شرایط جسمانی قادر به اعلام رضایت نباشد، رضایت خویشاوندان وی ضروری است.

۵- ضرر و زیان ناشی از جرم تأمین یا پرداخت شده باشد.

۶- دولت صادرکننده و اجراکننده حکم با انتقال محکوم موافقت نمایند.

۷- هیچ‌گونه تحقیقات، دادرسی یا رسیدگی دیگری در دولت صادرکننده حکم، علیه محکوم مطرح نباشد.

۸- در زمان دریافت درخواست انتقال، حداقل شش ماه از مدت محکومیت شخص محکوم باقی‌مانده یا وی در حال سپری کردن حبس ابد باشد.

۹- در زمان دریافت درخواست انتقال، اجرای مجازات در اثر مواردی از قبیل مرور زمان یا عفو منتفی نشده باشد.

ماده ۸۴- در موارد استثنایی طرفین می‌توانند در مورد انتقال افراد محکومی که باقیمانده مدت محکومیت آنان از شش ماه کمتر است، توافق نمایند.

مبحث دوم- انتقال محکوم از ایران

ماده ۸۵- در موارد درخواست انتقال محکومان از ایران به دولت درخواست‌کننده، مدارک زیر باید پیوست درخواست شود:

۱- مشخصات محکوم: نام، نام خانوادگی، نام پدر، محل و تاریخ تولد.

۲- اسناد تابعیت محکوم در صورت وجود.

۳- درخواست محکوم یا نماینده قانونی یا خویشاوندان او به انتقال.

ماده ۸۶- محکوم غیرایرانی، نماینده قانونی یا هر ذی‌نفع دیگری می‌تواند درخواست خود در مورد انتقال به دولت متبوع محکوم علیه را به دادستان مجری حکم اعلام کند. دادستان ظرف بیست روز از تاریخ وصول درخواست، ضمن احراز شرایط موضوع ماده (۸۳) این قانون آن را به پیوست مدارک لازم و به همراه نظر خود به مرجع همکاری قضائی ارسال می‌نماید.

ماده ۸۷- مرجع همکاری قضائی درخواست و مدارک واصل شده را بررسی و ظرف یک‌ماه تصمیم خود را مبنی بر رد یا قبول به دادستان مجری حکم، مرجع درخواست‌کننده و وزارت امور خارجه اعلام می‌کند. تصمیم مرجع همکاری قضائی قطعی است و از طریق دادستان مجری حکم به محکوم ابلاغ می‌گردد. این تصمیم مانع از طرح مجدد درخواست نیست.

ماده ۸۸- موافقت مرجع همکاری قضائی، همراه با مدارک زیر جهت اجرای حکم به دولت درخواست‌کننده ارسال می‌شود:

۱- احکام محکومیت و گواهی مراجع قضائی صالح مبنی بر قطعیت آن.

۲- قوانین و مقررات مستند صدور حکم و اجرای مجازات‌های تکمیلی و تبعی.

۳- گواهی پزشکی در مورد وضعیت جسمی و روانی محکوم در صورت درخواست دولت درخواست‌کننده.

۴- اطلاعات راجع به ضرر و زیان ناشی از جرم و ترتیب پرداخت یا تضمین پرداخت آن.

- ۵- هر نوع سند یا مدرک مربوط به تشخیص هویت، تابعیت و نشانی فرد محکوم.
- ۶- گواهی دادستان مجری حکم مبنی بر مدت باقی مانده محکومیت و مدت بازداشت قبل از صدور حکم قطعی.
- ۷- درخواست کتبی محکوم یا نماینده قانونی وی.
- ۸- رضایت نامه محکوم یا نماینده قانونی وی، در صورتی که درخواست انتقال توسط هریک از خویشاوندان وی ارایه شده باشد.
- ماده ۸۹- در مواردی که دولت درخواست کننده، مدارک دیگری را درخواست نماید مرجع همکاری قضائی نسبت به ارائه آن در چهارچوب قوانین و مقررات و با توجه به نظر مقام قضائی اقدام می کند.
- ماده ۹۰- در صورت درخواست دولت اجراکننده، دادستان مجری حکم، اجازه ملاقات کنسول یا نماینده قانونی آن دولت را به منظور بررسی صحت رضایت فرد محکوم صادر می کند.
- ماده ۹۱- مرجع همکاری قضائی با همکاری وزارت امور خارجه نسبت به انجام توافق با دولت درخواست کننده حکم در خصوص زمان، مکان و شرایط انتقال اقدام و مراتب به دادستان مجری حکم جهت انجام اقدامات لازم مبنی بر انتقال محکوم، اعلام می شود.
- ماده ۹۲- هرگونه بازنگری نسبت به حکم با رعایت ماده (۲) این قانون مطابق قوانین و مقررات ایران انجام و به دولت درخواست کننده حکم اعلام می شود.
- ماده ۹۳- دولت درخواست کننده، هزینه های مربوط به انتقال محکوم را از زمان تحویل بر عهده خواهد داشت.

مبحث سوم - انتقال محکوم به ایران

- ماده ۹۴- مرجع همکاری قضائی، با احراز شرایط ماده (۸۳) این قانون، درخواست انتقال محکوم به ایران را به پیوست مدارک زیر برای مرجع صالح دولت درخواست شونده ارسال می کند:
- ۱- اسناد مربوط به ایرانی بودن محکوم یا اقامت دایم وی در ایران.
 - ۲- قوانین و مقررات مربوط به نوع جرم و میزان مجازات.
 - ۳- سایر مدارک مورد نیاز با توجه به نظر دولت درخواست شونده.
- ماده ۹۵- پس از موافقت دولت درخواست شونده با درخواست انتقال محکوم به ایران یا در صورت درخواست انتقال محکوم از سوی دولت درخواست شونده، مرجع همکاری قضائی اسناد و مدارک زیر را از مرجع صالح آن دولت درخواست می کند:
- ۱- تصویر حکم قطعی.
 - ۲- قوانین و مقررات مستند صدور حکم قطعی.
 - ۳- گواهی مبنی بر مدت باقی مانده محکومیت و مدت بازداشت قبل از صدور حکم قطعی.

۴- گواهی پزشکی در مورد وضعیت جسمانی و روانی محکوم.

۵- رضایت کتبی محکوم یا نماینده قانونی وی که در صورت لزوم، به تأیید نمایندگی ایران در دولت صادرکننده حکم می‌رسد.

ماده ۹۶- در صورت صدور قرار شناسایی حکم از سوی دادگاه، بلافاصله مرجع همکاری قضائی با همکاری وزارت امور خارجه نسبت به انجام توافق با دولت درخواست شونده در خصوص زمان و مکان انتقال محکوم و انجام آن اقدام و سپس مراتب را به دادستان تهران جهت صدور دستور تحویل محکوم به زندان اعلام می‌کند.

ماده ۹۷- اجرای حکم در تهران خواهد بود؛ مگر اینکه به تشخیص مرجع همکاری قضائی تصمیم دیگری اتخاذ شود.

ماده ۹۸- پس از تحویل محکوم، دادستان مجری حکم مراتب را به دادگاه اعلام می‌کند. دادگاه با التزام به مفاد حکم و با رعایت ماده (۲) این قانون مدت محکومیت را با قوانین و مقررات داخلی ایران تطبیق و دستور اجرای حکم را صادر می‌نماید. در صورت عدم تطابق، مجازات مناسب را به‌گونه‌ای تعیین می‌کند که از حداکثر مجازات قانونی جرم واقع شده طبق قوانین ایران تجاوز نکند و در هیچ صورت مجازات را تشدید یا مجازات سالب آزادی را به مجازات دیگری تبدیل نمی‌کند. رأی دادگاه در این خصوص با توجه به نوع اتهام تابع مقررات قانون آیین دادرسی کیفری است. مدت زمان انتقال محکوم از دولت صادرکننده حکم به ایران تا صدور تصمیم قطعی توسط دادگاه و همچنین مدت حبس تحمل شده، جزو مدت محکومیت محاسبه و مراتب به دادستان اعلام می‌شود.

ماده ۹۹- اجرای حکم و همچنین مقررات مربوط به عفو و آزادی مشروط نسبت به محکوم، مطابق قوانین و مقررات ایران صورت می‌گیرد.

ماده ۱۰۰- در صورتی که مجازات جرم ارتكابی در قوانین ایران کمتر از مجازات مندرج در حکم باشد، دادگاه حداکثر مجازات را طبق قوانین داخلی تعیین می‌کند.

ماده ۱۰۱- اگر حکم صادر شده متضمن تعیین مجازات برای دو یا چند رفتار مجرمانه باشد و قوانین داخلی ایران یک یا چند مورد آن را جرم تلقی نکند، در این صورت دادگاه مطابق قوانین داخلی برای رفتارهای مجرمانه شخص محکوم مجازات تعیین می‌کند.

ماده ۱۰۲- در صورت اعطای عفو یا هرگونه بازنگری نسبت به حکم قطعی توسط دولت صادرکننده حکم که متضمن کاهش مجازات یا آزادی محکوم باشد، دادستان مربوط در اجرای حکم آن را اعمال می‌کند.

ماده ۱۰۳- نتیجه اجرای حکم، آزادی مشروط، عفو و شرایطی مانند فوت محکوم در طول اجرای مجازات یا فرار وی از زندان به دولت صادرکننده حکم اعلام می‌شود.

مبحث چهارم - رویه گذر (ترانزیت)

ماده ۱۰۴- رویه گذر (ترانزیت) از قلمرو ایران به منظور انتقال محکوم از یک دولت خارجی به دولت خارجی دیگر تابع مقررات موضوع مواد (۴۸) تا (۵۲) این قانون می باشد.

فصل پنجم - تحقیقات مشترک

ماده ۱۰۵- هرگاه وفق قوانین و مقررات داخلی و در جریان رسیدگی به جرم، انجام تحقیقات و اتخاذ اقدامات بین المللی در دولت دیگری ضرورت داشته باشد یا به جهت ماهیت یا گستردگی جرم واقع شده، فعالیت هماهنگ و منسجم بین مراجع قضائی چند دولت را ایجاب نماید، مرجع قضائی رسیدگی کننده می تواند به صورت کتبی و از طریق مرجع همکاری قضائی، تشکیل گروه مشترک تحقیقاتی و انجام تحقیقات و اقدامات لازم با مرجع قضائی یا مرجع همکاری قضائی دولت یا دولت های دیگر را درخواست نماید.

ماده ۱۰۶- درخواست انجام تحقیقات مشترک از مرجع ذی صلاح خارجی شامل موارد زیر است:

- ۱- مشخصات کامل مرجع قضائی درخواست کننده و مرجع همکاری قضائی.
 - ۲- مشخصات کامل مرجع ذی صلاح دولت خارجی.
 - ۳- اهداف، دلایل و مستندات درخواست.
 - ۴- موضوعات مورد تحقیق و بررسی مشترک.
 - ۵- پیشنهاد ترکیب و اعضای گروه مشترک تحقیقاتی.
- ماده ۱۰۷-** مراجع قضائی دولتهای دیگر می توانند از مرجع همکاری قضائی ایران، تشکیل گروه مشترک تحقیقاتی درخواست نمایند. این درخواست در صورت وجود شرایط زیر مورد پذیرش قرار خواهد گرفت:
- ۱- جرم موضوع درخواست، طبق قوانین ایران نیز جرم باشد.
 - ۲- دلایل قانع کننده مبنی بر ضروری بودن همکاری ایران برای مساعدت به رسیدگی قضائی در مرجع قضائی دولت درخواست کننده وجود داشته باشد.
- ماده ۱۰۸-** مرجع همکاری قضائی مکلف است در خصوص تشکیل گروه تحقیقات مشترک با مراجع ذی صلاح دولت های دیگر، موارد زیر را تعیین کند:
- ۱- مشخصات طرف های توافق نامه و نمایندگان آنها.
 - ۲- هدف از تشکیل گروه.
 - ۳- مشخصات و هویت افرادی که موضوع تحقیق قرار می گیرند، در صورت موجود بودن.
 - ۴- محل تشکیل، محدوده فعالیت و مدت زمان فعالیت گروه.
 - ۵- مسئول و اعضای گروه از طرفین یا در صورت لزوم از دولتهای ثالث یا سازمان های بین المللی.
 - ۶- حدود صلاحیت گروه و اعضای آن.
 - ۷- نحوه و شرایط فعالیت گروه یا منع فعالیت برخی اعضا.

۸- امور مالی از جمله حق الزحمه اعضاء گروه و ديگر هزينه‌هاي مربوط به فعاليت‌هاي گروه.

۹- نحوه ثبت، تبادل، نگهداري و طبقه‌بندي اطلاعات حاصل از فعاليت گروه.

۱۰- نحوه و شرايط فعاليت گروه و ديگر موارد مورد توافق طرفين.

ماده ۱۰۹- مرجع همكاري قضائي، اعضاي ايراني گروه مشترك تحقيقاتي را حسب مورد از قضات، ضابطان دادگستري و ديگر اشخاص انتخاب مي‌نمايد.

ماده ۱۱۰- در صورتي كه گروه مشترك تحقيقاتي در ايران تشكيل شود يا فعاليت نمايد،

بر اساس قوانين و مقررات ايران و ترتيبات مربوط عمل مي‌كند و هم‌چنين اعضاي ايراني در چهارچوب صلاحيت قانوني خود فعاليت مي‌نمايند. مرجع همكاري قضائي مسؤول هماهنگي و انجام اقدامات لازم است.

ماده ۱۱۱- هيأت ايراني گروه مشترك تحقيقاتي گزارش عملکرد خود و نتيجه تحقيقات و اقدامات صورت گرفته را به همراه مستندات تهيه شده جهت نگهداري در سوابق به مرجع همكاري قضائي ارائه مي‌كنند.

ماده ۱۱۲- اطلاعات حاصل از فعاليت گروه مشترك تحقيقاتي كه در چهارچوب صلاحيت قضائي ايران عمل مي‌كند، در راستاي اهداف گروه يا ديگر اهداف مورد توافق در اختيار مراجع ذي صلاح دولتي‌هاي عضو قرار مي‌گيرد و در مورد ساير دولتها بنا به تشخيص مرجع همكاري قضائي يا ضرورت همكاري با آن دولت، اين اطلاعات را مشروط به عمل متقابل و پس از تأييد مراجع ذي ربط از قبيل وزارتخانه‌هاي اطلاعات و امور خارجه در اختيار مراجع ذي صلاح دولت متقاضي نيز قرار مي‌گيرد.

ماده ۱۱۳- مرجع قضائي مي‌تواند با احراز يكي از شرايط زير پس از كسب موافقت مرجع قضائي مربوط، به ادامه همكاري اعضاي ايراني گروه مشترك تحقيقاتي خاتمه دهد:

۱- هدف از تشكيل گروه برآورده شده باشد.

۲- نتيجه مطلوبي از فعاليت گروه در مدت متعارف حاصل نشده باشد.

۳- ادامه فعاليت گروه مخالف نظم عمومي، امنيت ملي يا اخلاق حسنه باشد.

۴- گروه خارج از اهداف تشكيل خود عمل نمايد.

فصل ششم- معاضدت قضائي در امور مدني و تجاري

مبحث اول- قلمرو معاضدت

ماده ۱۱۴- قلمرو معاضدت قضائي در امور مدني و تجاري به شرح زير است:

۱- تحقيق از طرفين، شهود، مطلعان، زيان‌ديدگان، كارشناسان، استماع اظهارات آنان و ديگر افرادي كه در دادرسي دخالت دارند.

۲- تحصيل، جمع‌آوري، نگهداري و ارائه ادله از طريق اخذ اظهارات و تهيه، شناسايي يا بررسي نمونه اسناد، دلايل، اطلاعات و سوابق مورد تقاضا و اشيا.

- ۳- معاینه محل و تحقیق محلی.
- ۴- ابلاغ اوراق قضائی و دیگر اوراق صادرشده از سوی مراجع صلاحیت‌دار.
- ۵- شناسایی، رهگیری، بازرسی، توقیف، نگهداری و تحویل اموال یا اشیاء موضوع دعوی و یا اعمال محدودیت‌های دیگر نسبت به نقل و انتقال آنها.
- ۶- شناسایی و اجرای آرای دادگاهها، تصمیمات قضائی، داوری و سازش‌نامه‌های ناشی از مصالحه و سایر روش‌های حل و فصل اختلافات.
- ۷- مبادله اسناد و مدارک احوال شخصیه افراد.
- ۸- ارائه اطلاعات و مستندات.
- ۹- بررسی و ارزیابی کارشناسی و آزمایشگاهی.
- ۱۰- ارائه اصل و یا رونوشت مصدق مدارک و سوابق مربوط از جمله سوابق بانکی، مالی، شغلی، سازمانی و شرکتی.
- ۱۱- جلب نظر کارشناس.
- ۱۲- تعیین هویت و مکان اشخاص یا اموال و یا اشیاء.
- ۱۳- هرگونه معاضدت قضائی دیگر که با قوانین ایران مغایرت نداشته باشد.
- ماده ۱۱۵- درخواست‌های مربوط به شناسایی و اجرای آرای دادگاهها، تصمیمات قضائی، داوری و سازش‌نامه‌های دولت خارجی مطابق قوانین داخلی ایران انجام خواهد شد. اقدامات موقتی از قبیل توقیف، نگهداری، تحویل اموال یا اشیاء و یا اعمال محدودیت‌های دیگر نسبت به نقل و انتقال اموال یا اشیاء، پس از ارائه تضمینات لازم مبنی بر جبران خسارات احتمالی به اشخاص ذی‌نفع از طرف دادگاه صالح دولت درخواست‌کننده امکان‌پذیر است.
- ماده ۱۱۶- مدت زمان اقدامات موقتی با توافق مرجع همکاری قضائی و دادگاه صالح دولت درخواست‌کننده مشخص می‌شود.
- ماده ۱۱۷- حضور شاهد، مطلع یا کارشناس جهت معاضدت قضائی در امور مدنی و تجاری، در قلمرو ایران و یا دولت درخواست‌کننده مستلزم رعایت مقررات مندرج در مواد (۶۹) تا (۷۲) این قانون است.

مبحث دوم - موارد درخواست معاضدت دولت خارجی

الف - ترتیبات درخواست معاضدت

ماده ۱۱۸- درخواست معاضدت باید حاوی اطلاعات زیر باشد:

- ۱- نام و وظایف و مشخصات کامل مقام و مرجع دولت درخواست‌کننده و مهر و امضای آن؛
- ۲- مشخصات طرفین دعوی، زیان‌دیدگان و نیز تابعیت، شغل و محل سکونت دایمی یا محل اقامت آنان؛

- ۳- مشخصات نمایندگان قانونی اشخاص ذی نفع و نشانی آنان در صورت امکان؛
 - ۴- ماهیت معاضدت مورد درخواست و توصیف هدف آن؛
 - ۵- توصیف دقیق موضوع دعوا و ارائه متن قوانین مربوط و توضیح آن در صورت لزوم؛
 - ۶- دلایل و جزئیات آیین یا قاعده خاصی که دولت درخواست کننده خواهان رعایت آن است، از جمله لزوم یا عدم لزوم ادای سوگند و یا ارائه سند مصدق؛
 - ۷- تعیین مدت زمان مشخص برای انجام معاضدت توسط دولت درخواست کننده؛
 - ۸- اشاره به مهلت ها و نحوه اعتراض طبق قوانین دولت درخواست کننده؛
 - ۹- نام و نشانی گیرنده، در صورت لزوم؛
 - ۱۰- مهمور بودن اسناد پیوست درخواست معاضدت به مهر مرجع دولت درخواست کننده؛
 - ۱۱- سایر اطلاعات لازم برای اجرای صحیح معاضدت.
- ماده ۱۱۹-** در صورت لزوم و حسب مورد، درخواست معاضدت باید دربردارنده اطلاعات زیر باشد:
- ۱- مشخصات و نشانی اشخاص مورد درخواست برای شنیدن اظهارات آنان؛
 - ۲- پرسش های مورد نظر برای استماع اظهارات اشخاص؛
 - ۳- اسناد، اموال یا موضوعات مرتبط برای بررسی یا جستجوی آنها؛
 - ۴- اعلام فوریت و یا مهلت برای پذیرش و انجام درخواست؛
 - ۵- جزئیات مربوط به رویه قضائی یا شرایطی که کشور درخواست کننده خواستار رعایت آن است مانند اعلام محرمانه نگه داشتن موضوع، با ذکر دلایل؛
 - ۶- گواهی قطعیت رأی یا تصمیم مرجع قضائی دولت درخواست کننده مبنی بر مصادره یا سلب مالکیت یا توقیف اموال یا اشیای موضوع رأی یا تصمیم؛
 - ۷- گواهی قطعیت رأی یا تصمیم مرجع قضائی دولت درخواست کننده در مورد دریافت محکوم به، جبران خسارت و عدم امکان اجرای تمام یا بخشی از آن در دولت درخواست کننده.
- ماده ۱۲۰-** صرف عدم رعایت مفاد مواد (۱۱۸) و (۱۱۹) این قانون موجب رد درخواست نیست و هرگاه مرجع قضائی صالح در ایران تشخیص دهد که اطلاعات مندرج در درخواست برای اجرای آن کفایت نمی کند، می تواند ارسال جزئیات بیشتر را خواستار شود.
- ب - موارد رد درخواست معاضدت**
- ماده ۱۲۱-** در موارد زیر درخواست معاضدت قضائی توسط مقام قضائی اجرا کننده رد می شود:
- ۱- طبق قانون ایران یا دولت درخواست شونده موضوع معاضدت مشمول مرور زمان شده و یا به جهتی از جهات قانونی قابل پیگیری نباشد؛
 - ۲- درخواست معاضدت مربوط به مال غیر منقول واقع در قلمرو ایران و حقوق متعلق به آن باشد؛

۳- موضوع مورد درخواست در محاکم ایران در حال رسیدگی بوده و یا نسبت به آن رأی صادر شده باشد؛
۴- درخواست معاضدت راجع به دعوایی باشد که مطابق قوانین ایران، اختصاص به دادگاههای ایران داشته باشد.

ماده ۱۲۲- در هر مورد که تمام یا بخشی از درخواست معاضدت رد شود، مرجع قضائی ذیصلاح بلافاصله از طریق مرجع همکاری قضائی موضوع را به مرجع صالح دولت درخواستکننده اطلاع می‌دهد.
ماده ۱۲۳- در صورتی که هر ذی‌نفعی مدعی وجود یکی از موانع معاضدت قضائی باشد، مرجع قضائی ذیصلاح به این ادعا رسیدگی و حسب مورد قرار مقتضی صادر می‌کند. این قرار قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر است. در صورت صدور قرار رد درخواست معاضدت و قطعیت آن مراتب از طریق مرجع همکاری قضائی به مرجع صالح دولت درخواستکننده اعلام می‌شود.

ماده ۱۲۴- در مواردی که اجرای درخواست معاضدت، موجب اختلال در تحقیقات یا رسیدگی قضائی یا اجرای حکم در محاکم ایران شود، با تصمیم مرجع قضائی صالح، رد می‌شود یا به تعویق می‌افتد. این تصمیم قطعی است و در اسرع وقت به مرجع صالح دولت درخواستکننده اطلاع داده می‌شود.

پ - اجرای درخواست معاضدت

ماده ۱۲۵- اجرای درخواست معاضدت به ترتیب زیر است:

۱- دولت درخواستکننده در صورت تمایل از زمان و مکان اجرای درخواست و اقداماتی که انجام خواهد شد مطلع می‌شود، تا طرفین و یا نمایندگان قانونی آنها در صورت وجود بتوانند در محل حاضر باشند. این اطلاعات باید در صورت تقاضای دولت مذکور، برای طرفین یا نمایندگان آنها که در قلمرو ایران شناخته شده هستند فرستاده شود.

۲- در اجرای معاضدت و اخذ ادله، شخص دعوت شده به رسیدگی تا جایی که قوانین دولت ایران یا قوانین دولت درخواستکننده اجازه می‌دهد، می‌تواند از ارائه دلیل خودداری نماید.

۳- درخواست‌های معاضدت باید تا آنجا که ممکن است سریع اجرا شود.

۴- مرجع قضائی صالح در چهارچوب قوانین برای تحصیل دلیل اقدام کند.

ماده ۱۲۶- ترتیب ابلاغ اوراق قضائی و اسناد مرتبط به شرح زیر است:

۱- در درخواست معاضدت قضائی برای ابلاغ اسناد و اوراق باید نشانی دقیق گیرنده و عنوان سند ذکر شود. چنانچه نشانی ذکر شده در درخواست معاضدت کامل یا دقیق نباشد و یا چنانچه گیرنده در نشانی ذکر شده شناخته نشود، مرجع قضائی صالح طبق قوانین داخلی در جهت تعیین نشانی گیرنده، حداکثر تلاش خود را معمول خواهد نمود.

۲- در صورتی که اسناد مزبور به زبان فارسی بوده و یا ترجمه مصدق آنها پیوست باشد مطابق با مقررات لازم‌الاجرای داخلی، اسناد و اوراق به گیرنده تسلیم یا ابلاغ می‌شود. چنانچه اسناد به زبان فارسی نباشد و یا ترجمه مصدق نداشته باشد، این اسناد به شرط قبول گیرنده، تسلیم خواهد شد؛

۳- تنظیم رسید تحویل اسناد به گیرنده مطابق مقررات لازم‌الاجرای داخلی صورت خواهد گرفت. زمان و محل تحویل و در صورت امکان شخصی که سند به او تحویل شده و مرجعی که توسط آن سند تسلیم شده است، باید ذکر شود.

۴- اگر ابلاغ اسناد و اوراق امکان‌پذیر نباشد، مراتب به دولت درخواست کننده اعلام می‌شود.

ماده ۱۲۷- ابلاغ و تحقیق توسط مأموران سیاسی یا کنسولی مقیم در ایران به ترتیب زیر است:

۱- در چهارچوب قواعد بین‌المللی، اسناد و اوراق قضائی را به اتباع دولت متبوع خود که مقیم ایران هستند، ابلاغ کنند.

۲- در چهارچوب قواعد بین‌المللی می‌توانند بر اساس درخواست مقامات قضائی خود از اتباع دولتشان که مقیم ایران هستند دعوت و بدون اجبار و اکراه اقدام به تحقیق کنند و اظهارات آنان را استماع و نظرات کارشناسان را در این رابطه کسب نمایند یا نسبت به اخذ اسناد و مدارک اقدام نمایند، مشروط بر آنکه اجازه این اقدامات را از مرجع قضائی صالح در ایران دریافت کرده باشند.

ماده ۱۲۸- مأموران سیاسی یا کنسولی می‌توانند از اتباع دولت ثالث، برای مساعدت به دادرسی‌های طرح شده در دادگاههای دولتی که نمایندگی آن را بر عهده دارند، دلیل اخذ نمایند به شرط آنکه:

۱- مرجع صلاحیت‌دار دولت متبوع به صورت کلی یا در مورد خاص، اجازه داده باشد.

۲- مأموران سیاسی یا نمایندگان کنسولی شرایطی که مرجع صلاحیت‌دار دولتشان در اجازه‌نامه تعیین نموده است را رعایت کند.

۳- مرجع قضائی اجازه اخذ این ادله را به مأموران یادشده داده باشد.

ماده ۱۲۹- هزینه‌های زیر جهت اجرای معاضدت بر عهده کشور درخواست‌کننده است، مگر آنکه مقامات صلاحیت‌دار دولت درخواست‌کننده و اجراکننده معاضدت به نحو دیگری توافق کنند:

۱- حق‌الزحمه، کمک هزینه، دیگر هزینه‌های قابل پرداخت یا درآمدهایی که شاهد، مطلع، کارشناس یا فرد منتقل شده جهت انجام موضوع معاضدت، در طول مدت سفر از آن محروم شده است.

۲- هزینه‌های مربوط به معاینه محل و تحقیقات محلی.

۳- هزینه‌های مرتبط با ضابطان دادگستری.

۴- هزینه‌های شناسایی، رهگیری، بازرسی و توقیف.

۵- هزینه‌های بررسی و ارزیابی‌های کارشناسی و آزمایشگاهی.

۶- هزینه‌های مربوط به اجرای آرای دادگاهها و تصمیمات قضائی، داوری و سازش‌نامه‌ها.

ماده ۱۳۰- هرگاه ضمن اجرای درخواست، معلوم شود که برای اجرای درخواست به هزینه‌های فوق‌العاده نیاز است، مرجع همکاری قضائی موظف است قیود و شرایط اجرای درخواست معاضدت را به دولت درخواست‌کننده اعلام کند.

ماده ۱۳۱- تمام هزینه‌های موضوع ماده (۱۲۹) این قانون در حساب تمرکز وجوه سپرده دادگستری جمهوری اسلامی ایران نزد خزانه واریز و طبق مقررات به اشخاص ذی‌نفع پرداخت می‌شود.

مبحث سوم - درخواست معاضدت ایران از دولت خارجی

ماده ۱۳۲- مرجع صالح قضائی در ایران می‌تواند هر یک از موارد مندرج در ماده (۱۱۴) این قانون را از مرجع قضائی خارجی از طریق مرجع همکاری قضائی درخواست کند.

ماده ۱۳۳- دادگاه با لحاظ معاهدات مربوط، نحوه انجام معاضدت را برابر قوانین ایران در درخواست معاضدت تعیین می‌کند و از مرجع قضائی دولت درخواست‌شونده می‌خواهد که بر اساس آن، موضوع معاضدت را انجام دهد. در صورتی که مرجع قضائی درخواست‌شونده به طریق دیگری اقدام به بررسی و انجام معاضدت نماید اعتبار آن منوط به نظر دادگاه خواهد بود.

ماده ۱۳۴- پرداخت هزینه‌های اجرای معاضدت طبق مقررات داخلی بر عهده خواهان است.

ماده ۱۳۵- مقررات معاضدت قضائی در امور مدنی و تجاری در خصوص ضرر و زیان ناشی از جرم نیز مجری است.

فصل هفتم - مقررات مشترک

ماده ۱۳۶- درخواست‌های همکاری قضائی بین‌المللی موضوع این قانون در صورت عدم مغایرت با قانون اساسی، نظم عمومی، امنیت ملی و اخلاق حسنه، پذیرفته و اجرا می‌شود.

ماده ۱۳۷- درخواست همکاری قضائی بین‌المللی موضوع این قانون باید به زبان دولت درخواست‌کننده همراه با ترجمه به زبان دولت درخواست‌شونده یا به زبان انگلیسی تنظیم و از طریق مجاری دیپلماتیک ارسال و یا در موارد فوری به‌طور مستقیم از طریق مرجع همکاری قضائی انجام شود.

ماده ۱۳۸- اسنادی که اعتبار و صحت صدور آن توسط مرجع قضائی یا سایر مراجع صلاحیت‌دار دولت خارجی امضا یا تأیید شود، قابلیت پذیرش دارد.

ماده ۱۳۹- با رعایت عمل متقابل، اتباع دولتهای دیگر از مزایایی که اتباع داخلی از آن برخوردارند از جمله معافیت از هزینه‌های دادرسی، طبق مقررات برخوردار خواهند بود.

ماده ۱۴۰- استفاده از سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی از قبیل رایانامه، ارتباط تصویری از راه دور، نمابر و تلفن برای درخواست همکاری‌های قضائی بین‌المللی و سایر موارد پیش‌بینی شده در این قانون با رعایت مقررات بخش نهم قانون آیین دادرسی کیفری راجع به دادرسی الکترونیکی و سایر قوانین و مقررات مرتبط به روشهای مقتضی و با رعایت محرمانگی بلامانع است.

ماده ۱۴۱- مرجع همکاری قضائی انجام وظایف زیر را بر عهده دارد:

۱- دریافت و ارسال درخواست‌های فوری همکاری قضائی بین‌المللی با اطلاع وزارت امور خارجه.

- ۲- بررسی درخواست‌های مراجع قضائی داخلی و مراجع خارجی از حیث تکمیل بودن اطلاعات و مدارک و انطباق با قوانین و مقررات.
- ۳- اعلام موارد نقص، پذیرش و رد درخواست، بازداشت فرد مورد درخواست و شرایط همکاری به مرجع ذیصلاح خارجی.
- ۴- تجویز تعقیب، محاکمه یا مجازات فرد مستردشده از ایران برای جرمی غیر از جرم موجب استرداد.
- ۵- توافق با مقامات صالح دولت خارجی با کسب نظر دادستان کل کشور، در خصوص اداره، تسهیم، تعیین تکلیف و بازگرداندن اموال ضبط و یا مصادره شده با رعایت قوانین موجود.
- ۶- موافقت با انتقال محکومان به مجازات‌های سالب آزادی به ایران و بالعکس.
- ۷- توافق در خصوص نحوه دریافت هزینه‌های معاضدت.
- ۹- پیشنهاد موضوع ماده (۱۳۵) این قانون به دادستان کل کشور برای تأیید.
- ماده ۱۴۲-** رئیس قوه قضائیه به تناسب تعداد پرونده و تجربه و تخصص قضات در هر حوزه قضائی شعبی از دادسرا، دادگاه نخستین و تجدیدنظر را جهت رسیدگی به درخواست‌های همکاری قضائی بین‌المللی دریافت شده از مراجع خارجی، اختصاص خواهد داد. اختصاص این شعب مانع رسیدگی به دیگر پرونده‌ها نیست.
- ماده ۱۴۳-** در حوزه‌های قضائی که شعب موضوع ماده (۱۲۲) این قانون، تشکیل نشده است، رسیدگی به درخواست‌ها حسب مورد با دادستان، شعب اول دادگاه نخستین و تجدیدنظر است.
- ماده ۱۴۴-** مأموران مرزبانی ایران در حدود این قانون و قوانین و مقررات مرزی مجازند در مواردی که فردی در مناطق مرزی دولت مجاور ایران مرتکب جرائم واجد شرایط استرداد گردد و به قلمرو ایران فرار کند، طبق درخواست مأمور مرزبانی دولت مجاور و به شرط عمل متقابل و در صورت وجود دلایل و قرائنی که اتهام وی را تأیید کند، فرد را دستگیر و بلافاصله مراتب را به دادستان محل اعلام کنند. چنانچه دلایل اتهام از نظر دادستان موجه باشد، پس از احراز هویت فرد، انجام تحقیقات لازم در این ارتباط و اعلام علت بازداشت، تفهیم موضوع اتهام و دلایل آن به وی، قرار بازداشت موقت و در صورت عدم ضرورت، قرار تأمین مناسب دیگر صادر می‌شود. در صورتی که ظرف یک‌ماه از تاریخ دستگیری، درخواست استرداد واصل نشود از قرار تأمین رفع اثر می‌شود و در صورت وصول درخواست مطابق حکم مقرر در ماده (۱۶) این قانون رفتار می‌شود.
- ماده ۱۴۵-** در تمام موارد همکاری قضائی بین‌المللی ایران با سازمان‌ها و دادگاه‌های بین‌المللی، در صورت فقدان یا سکوت معاهده و حسب اقتضا، مقررات پیش‌بینی شده در این قانون اعمال می‌گردد.
- ماده ۱۴۶-** همکاری قضائی با سازمان‌ها و دادگاه‌های بین‌المللی با رعایت مقررات این قانون و سایر قوانین لازم‌الاجرا امکان‌پذیر است.

ماده ۱۴۷- آیین‌نامه اجرائی این قانون در خصوص اموری از قبیل شرایط شکلی و شیوه درخواست معاضدت مرجع قضائی ایران و همچنین اداره، تسهیم، تعیین تکلیف و استرداد اموال ضبط و یا مصادره شده با مرجع صلاحیت‌دار خارجی، ظرف شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط قوه قضائیه با همکاری وزارت امور خارجه و وزارت دادگستری تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۱۴۸- در تنظیم مناسبات و برقراری هر نوع ارتباط با نهادهای قضائی و انعقاد قرارداد و همکاری بین‌المللی، مفاد ماده (۳) قانون وظایف وزارت امور خارجه مصوب ۱۳۶۴ مبنی بر انجام هماهنگی با وزارت امور خارجه رعایت خواهد شد.

ماده ۱۴۹- بار مالی ناشی از اجرای این قانون همه‌ساله در ردیف خاصی تحت‌عنوان بودجه مربوط به استرداد مجرمین در بودجه عمومی دولت پیش‌بینی و به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

ماده ۱۵۰- از تاریخ تصویب این قانون قوانین زیر و سایر قوانین و مقررات مرتبط در موارد مغایرت ملغی می‌گردد:

۱- قانون تعاون قضائی مصوب ۱۳۰۹

۲- ماده اول قانون راجع به تعقیب جزایی مجرمین فراری از مناطق سرحد مجاور ایران مصوب ۱۳۱۳

۳- قانون استرداد مجرمین مصوب ۱۳۳۹

رئیس جمهور

وزیر دادگستری

هیأت‌رئسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح

قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد لایحه همکاری قضائی بین‌المللی

تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- سابقه تقدیم

بر اساس ماده ۱۳۰ آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		
طرح/لایحه جاری قبلاً تقدیم	☒ نگردیده است	☐ گردیده است

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط تدوین ایراد اساسی ندارد		
۱	دارای موضوع و عنوان مشخص:	☒ است ☐ نیست
۲	عنوان با مفاد طرح/لایحه، منطبق:	☒ است ☐ نیست
۳	دلایل مندرج در مقدمه توجیهی کافی و به دور از اجمال:	☒ است ☐ نیست
۴	توضیحات راجع به ضرورت رسیدگی به قید فوریت در مقدمه ارائه:	☒ شده است ☐ نشده است
۵	طرح دارای موضوع واحد:	☒ است ☐ نیست
	• و ارائه آن در قالب:	☒ ماده واحده ☐ مواد متعدد
	• با ایراد مواجه:	☒ نیست ☐ است
۶	بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری، لحاظ:	☒ شده است ☐ نشده است

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط تدوین

-

۳- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط ماهوی ایراد اساسی ندارد		
۱	طرح/لایحه با سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام:	☒ مطابقت دارد ☐ تعارض ندارد
۲	طرح/لایحه با اصل ۳ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد ☐ دارد
۳	طرح/لایحه با اصل ۱۵ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد ☐ دارد
۴	طرح/لایحه با اصل ۵۲ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد ☐ دارد

دارد ☐	ندارد ☒	۵ طرح/لایحه با اصل ۵۳ قانون اساسی مغایرت :
دارد ☐	ندارد ☒	۶ طرح/لایحه با اصل ۶۰ قانون اساسی مغایرت :
دارد ☐	ندارد ☒	۷ طرح/لایحه با اصل ۷۳ قانون اساسی مغایرت :
دارد ☐	ندارد ☒	۸ طرح/لایحه با اصل ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت :
دارد ☐	ندارد ☒	۹ طرح/لایحه با اصل ۱۱۲ قانون اساسی مغایرت :
دارد ☐	ندارد ☒	۱۰ طرح/لایحه با اصل ۱۵۸ قانون اساسی مغایرت :
دارد ☐	ندارد ☒	۱۱ طرح/لایحه با سایر اصول قانون اساسی مغایرت :

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط ماهوی

در خصوص سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام

.

در خصوص مغایرت با اصول قانون اساسی

.

.

تعداد برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

در اجرای بند (۱) :

نظر اداره کل مربوطه طرح/لایحه جاری دارای سابقه نمی باشد.

در اجرای بند (۳) :

نظر اداره کل مربوطه در خصوص لزوم قانونگذاری بر اساس طرح/لایحه جاری به ثبت نرسیده است.

تعداد برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف – نظر اداره کل

--

ب – سوابق قانونی